

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'au expeditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru **anunofe** si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. de linia; repetiriile se facu cu pretiu scaziutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

de doue ori in septemana: **Joi-a** si **dominee'a**; éra candu va pretinde imbrantia materieloru, va esi de trei sév de patru ori in septemana.

Pretiulu de prenumeratiune,

pentru Austria:
 anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
 diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
 petriaru . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:
 anu intregu . . . . . 12 fl. v. a.
 diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

Pesta, in 7 maiu 1873 n.

„Duo — crai de la Resaritu“ —
 poté dice: dar — au fostu duoii ministri, cari dilele trecute colindara prin Pesta, unulu — dlu *Costa-Foru* din Romania, si altulu dlu *Risticu* din Serbia. Cine ar sci, ce vor fi cautatu, dupa vor fi amblatu ei la Resiedintia Austrii!

Celu pucinu despre diplomatulu *abu* tóte diariale afirma ca — a fostu servatu ca tain'a noptii. Nime n'a poté afla ceva din elu; — nu ca n'ar fi orbitu, ci ca a vorbitu — peste unu *allerand*, intr'o limba atátu de maiesita, in cátu — „intiesu ea nu avea.“

Dupa tóte, judecat'a despre dlu *Risticu* e, ca este omu chiamatu a face lucruri mari!

Despre dlu *Costa-Foru* nu tocmam'ia suna opiniunile vienesiloru. „P. Ll.“ a séra aduce in fruntea sa, datate din *nuoresci*, dar de sicuru scrise in Viena urmatoriele:

Dlu *Costa-Foru* — se dice ca n'ar fi calatitu la Viena pentru vr'o cauza speciale, ci mai ca se multiaméca cabinetulu astrologiaru, pentru atitudinea sa binevoitória si ca, prin care multu a contribuitu la aprinderea si intarirea pusatiunei guvernulu de dndi alu principatulu.

Sé nu uitámu ca „P. Lloyd“ este organu inspiratu alu dlui c. *Andrássy*. Ipoi acestu organu nu se marginesce a gradá pre ilustrulu d. ministru cu inu guvernulu de astadi alu Romaniei. Ipoi merge mai de parte si scrie:

„Intr'adeveru Romania nici o data nu s'a curatu de o pace atátu de lunga si de unu ministriu relativminte atátu de multu timpu óficiu, ca si cestu de facia. Vorb'a sé fie de a despre junctiunile drumulu feratu, si cumé acestu punctu sé fie datu ocaziune dlui *Costa-Foru*, de a-si espime multiamirile sale intru ca in Viena votulu respingatoriu alu meroi romane nu s'a luat de motivu alu ei actiuni diplomatice, care ar fi potutu aduce rosii la potere.“

— Dlu *Costa-Foru* sé fie asecurtu ca cestuinea junctiuniloru cátu mai árendu are sé-si afie o deslegare intru tialesulu doritu. —

Éta, ce mare diferentia intre opiniunea despre dibaciulu si resolutulu ministru alu mititelei si sterilei Serbie, si

intre servilulu ministru alu — de 3 ori mai marei, de 4 ori mai impoporatei si de 10 ori mai bogatei Romanie!

Ore invetiá-vom candu-va minte noi romanii, séu ca pururiá vom remanbatuti de Ddiu!! *Risticu*, ministru Serbiei ne'somnate, impune prin spiritulu seu emancipatu; — *Costa-Foru*, ministru Romaniai atátu de important, — éta mai susu, ce miserabilu este tractatu, dandu-i-se rol'a de unu bietu sclavu, ce traesce din grati'a stepanului seu!

Ni acoperimu faci'a de rusine si — mergemu mai departe. —

Espusetiunea universale din Viena s'a deschisu la 1. maiu — dupa programa, cu multa si mare pompa, cu monarhulu si tóta curtea imperatésca si cu multi principii straini in frunte, in sa — precum pré genialu observa „Politik“ din Praga, — nu pentru d'a presentá lumii curioase multimea si varietatea minunatoru obiepte espuse, ce — nu se aflau, ci pentru d'a espune marea pompa, incercandu a astupá prin acea goletatea spacialoru.

Precum calcula gazetele, probabilitate abiá in timpu de inca *siesse septemane* — espusetiunea va fi intr'atát'a completata, ca sé merite a fi cercetata si admirata. —

In acelasi timp, candu in Viena curtea imperatésca, insocita de multi principii straini, intre cari s'au prinsu principii de coróna, intre cari si alu Prusso-Germaniei, serbédia deschiderea espusetiunei universale — mai nainte de a fi ea mácar pre diumetate, pre a trei'a séu a patr'a parte gat'a, intr'acelasi timpu imperatulu Germaniei *Vilelmu*, serbédia intrarea sa pompósa in capital'a Rusiei, in *Petropole* pentru d'a face vediuta fratelui si amiculu seu *Alessandru*, astfeliu deschidendu bu'n'a ocaziune la o m'ia de coniepture in diplomatia si in diaristica!

Nu ne prinde mirare deci, ca — pre candu mai ieri contele *Andrássy*, de a dreptulu si prin organele sale bucin'a despre deplin'a liniscire a sa si a Austro-Ungariei, reprezentate de sine, inprivinti'a intentiuniloru bune si amicali ale poteri-

ciloru nostri vecini din *Berlinu* si din *Petropole*, astadi unele diaria, inspirate de *Bismark*, vinu a afirmá, cumca mai nainte d'a plecá imperatorele *Vilelmu* spre Russia, cancelariulu de statu in notele sale cátra *Górciacofu*, repetiendu ar fi accentuatu ca — recunoscinti'a Germaniei cátra Imperatulu Rusiei este aduncu semtita si „*Rusia* intre tóte imprejurá-rile, la ori-ce ocaziune, póte contá pe aliánti'a si ajutoriulu Germaniei.“

Acósta declaratiune, déca ea va fi adevérata, va sé dica fórté multu; cáci cunoscutu este, ca Russia urmaresce planuri slavice, cari stau in aprigu contrastu cu politic'a de astadi a Austro-Ungariei. De aci noi ni scimusplícá cum este, de unele organe ale dlui c. *Andrássy*, pentru d'a paralisá efectulu acelu faine, batu din respoteri o alta córda, truduindu-se a face pre lume sé créda, cumca s'ar lucrá de „*santa aliántia* intre cei trei Imperati, aliántia in contra *democratiei*, in contra republiceloru, in contra drepturiloru popóraloru, — dar ca — Austro-Ungaria ar fi de parte d'a semti necesitatea de atare aliántia si d'a se plecá deci unu atare planu!

Slabiciunea nóstra, nesecuritatea si temerea nóstra — batu la ochi! Asia este, candu politic'a unu regimu nu este morala si poporala, nici leiale, nici patrioteca, ci este o politica mintiunósa, politica de clici. —

Ieri fórté ofitiale a guvernulu magiaru, publicá incheierea socotiloru despre venitulu tieri pre anulu 1872. Resultatulu este — vai si éra si vai!

Ca sé fimu scurti si amarulu sé nu ni sfasia lungu timpu sufletulu, spunemu in trei cuvinte:

Pre langa aceea ca, s'a cheltuitu din imprumutulu de 30 milióne — 25,088.588 fl. din venitele preliminate, 10,070.914 fl. 37 cr. a intratu mai pucinu, si asiá cu atát'a deficitulu a cautatu sé fia mai mare!

Asiá tacsédia dd. de astadi tier'a, in cátu adoca nici cu cea mai cumplita essecutiune nu sunt in stare a stórce, de la bietulu poporu ceea-ce arunca Diet'a asupra lui!

Éta constitutiune, domnia, fericire magiara! Éta idolulu, éta indumnedieitulu *Deák*, cáru atátia — chiar si dintre ai nostri i se inchina!

(Ni se promitu pentru curendu date positive din *Zarandu*, cari prin cifre elocinti ni vor ilustrá pan' la desperatiune t'calos'a impreunata cu sistem'a de astadi.) —

La caracteristic'a Sinodeloru.

Dupa tonulu in care decursera — cam de unu anu incóci mai vertosu, multe atacuri polemice in diaristic'a nóstra asupra administrárei dieceseloru romane ortodosse si a nume a celei de Caransebesiu, si a supra atitudinei celoru ce stau in fruntea administratiunei, lumea se asteptá la conflicte grele si ne-evitabili intre sinodulu din Caransebesiu si Episcopulu acelei diecese, — mai vertosu ca alegeriile reesiseru in precumpeintia opositiunali.

Noi — marturisimu ca — nu ne-am temutu nici de unu conflictu; si — mácar cátu ni se spunea aici in Pesta, si — mácar cátu ni se scriá de unii dd. corespundinti de diosu, cumca cutare si cutare d. preotu séu protopopu povestese in gur'a mare, ca dlu episcopu, din capulu loculu are incuviintiarea guvernulu magiaru, ca la celu mai micu atacu ce s'ar face, si conflictu — ce s'ar provocá, sé *disolva sinodulu*, — noi eramu convinsi despre tendint'a cóbeloru d'a amagi pré cei usioru crediatori si nepricepatori de situatiune. Sciamu pré bine ca, intre imprejurárele de facia, unu conflictu cu noi nici guvernulu de statu, nici dlui *Eppu Popasu*, nu potea sé vina la socotéla. Cu tóte — temerea atátu a fostu de mare si generale, incátu unii domni, deputati de frunte, a cároru pusetiune pare a nu concede sé fia ei nici mácar marturi la atari conflicte, dorindu ei a se feri de compromisiune, au aflatu de bine, a se absentá de la sinodu.

Intr'acea credint'a nóstra s'a adevérutu intemeiata. D'a provocá — din adinsu dóra conflicte, partit'a nátiunale, prevalinte in adunare, s'a feritu si asta data, ca si totu de un'a; dar — spre onórea loru fie recunoscutu, nu mai pu-

FOISIÓRA.

Industria nóstra agricole.

Virgiliu Marone, in cartea II-a a *Georgi-loru* sale, éca ce scrie asupra agriculturii:
 O fortunatos minium sua si bona norint
 Agricolas! Quibus ipas procal discordibus armis,
 Fundit humo victum faciem justissima tellus.

„O pré fericiti locuitori ai campurilor, óca si potu cunóce fericirea loru departe de somotulu armeloru, pamentulu adevératu libele, le presinta cu profusiune unu nutrementu fáile.“

Se vede ca in timpulu lui Virgiliu agricultur'a, de si perduse din prestigiulu pre care 'lu era in primii timpii ai Republicei romane, éra ca in mai mare onóre ca in timpii in care ne ámu noi adi.

Mus'a acelu mare poetu, de siouru n'ar fostu nici cum inspiratu, déca ar fi ávutu in vedere miseria industriei nóstre agricole. Séu alu pucinu in locu de a fi dispusu a cantá fericea rustica, ar fi esprimitu lamentatiunea ómica a stáriei de obiepte, la care se vedu re-mai agricultorii nostri.

Privindu tierinele nóstre nu ne vom poté cum intipui ca acole domina, dieii si nu vom autorisati a crede pe *Rousseau* candu dice:

„Les dieux habitent les campagnes:
 La ville est le séjour des profanes humaines.“

In mai tóte comunele séu satele nóste, locuintiele tieraniloru, construite intr'unu tipu primitivu, in condituni fórté pucinu igienice, sunt espuse tuturoru netemperieloru. Unu patu aprópe golu, o donitia de apa séu unu micu scaunasu, ori o buturuga impreuna cu o mésa cu trei picióre, compune totu mobilarul casei. Tatalu, mam'a si copii reu imbracati, déca nu aprópe goi, au dreptu nutrimentu cele mai gro-siere alimente.

Cu tóte astea ómenii acestia, cari ducu viéti'a cea mai austera, sunt destinati a munci campiele nóstre, si a face sé tráiesca intréga poporatiunea tieriei, procurandu chiar esenti'a si abundanti'a pentru marii proprietari.

Déca acesti ómeni de la tíera nu sunt dieii de cari vorbesce *Rousseau*, apoi fora indoiéla ca ei sunt dieificati prin suferintiele ce indura pe fie-care dia.

In ordinea progresulu si a civilizatiunii noi venimu totu de una mai tardiu, avemu inse avantajulu de-a profitá de esperiinti'a celoru late nátiuni. N'avemu de cátu a observá si midilócele practice aplicate de cele-lalte nátiuni si astfeliu, cu pucina buna vointia, sé adoptámu pre cele cari sunt mai conforme conditunii nóstre. Economistii, publicistii si filantropii

s'au ocupatu multu a face ca ras'a umana, in peroursulu vietei, sé guste cea mai mare suma de fericire cu pretiulu unu placute ostenele, si déca n'au ajunsu a gasi adevératulu tipu, celu pucinu s'au apropiatu multu de densulu. Se profitámu dar de studiulu umanitaru alu acestor'a.

Industria agricole este in sine circumscria, ea presinta dóve varietáti de produse: denariatele séu zaherelele alimentare, si vitele. Cu tóte acestea industria agricole furniséza elementele industriei manufacturiare si pe acele ale industriei comerciale; ea furniséza pe cei ce se ocupa cu sciintiele si cu administratiunea; ea dara trebuie se priméca in schimbu spre compensatiune, produsulu netu alu celoru late industrie.

Prosperitatea generale depinde de la ecilibrulu dintre manifestatiunile activitáti umane. Fia care membru alu societáti avendu dreptu misiune o lucrare determinata, nu póte obtiené satisfacerea trebuinitieloru sale fora concursulu tuturoru celoru late industrie; si cu cátu activitate va fi mai mare pretotidendi, cu atátu fie-care va vedé marindu-se partea sa de consumatiune. Destinat'a umana este astfelu ca omulu se completa prin omu, si dorinti'a nascuta in sine este de a posedé totu ce póte fi resultatulu activitáti sale, de unde acea solidaritate in concertulu umanu si acea confraternitate cantata de poeti si moralisti.

Scopulu sciintiei totdeán'a a fostu decautá cauzele cari distrugu acelu ecilibru, ce trebuie sa existe in diferitele ramuri ale activitáti umane, ecilibru fora care omulu este esi pusu miseriei, si a propune remediele cele manimerite.

Starea de inapoiare a industriei nóstre agricole provine in mare parte din lips'a medilóceloru destinate a pune in miscare capitalele, din lipsa acelu institutiuni de creditu cari punu in contactu pe capitalistu cu producatoru, de aci acele dobendi grele cari apéaa a supra productiunii, stravindu pe producatoriu, séu reducendu-lu la positiunea cea mai misera, déma de misericordie. O alta cauza totu asia de eficiinte este lips'a aprópe completa a instructiuni teoretice si practice a cultivatoriloru, aflandu-ne suptu acestu raportu in starea cea mai de totu primitiva.

Afora de acestea, activitatea umana la noi, nemanifestandu-se de cátu in ceroulu industriei agricole, lipsindu mai cu totulu industri'a propriu disa, ecilibrulu activitáti nici cá póte existe, comerciulu redusu fiindu la miculu esportu de cereale.

Impositele mari si vesatorii ale celoru late tieri, unde ecilibrulu activitáti este stabilitu, aplicate fiindu si la noi, producu o suferintia destulu de cruda in raportu cu gradulu de inapoiare in care ne aflámu. Trist'a realitate pe

cinu s'au feritu si *Episcopulu* si *Bartolomeu* si — intréga m'cuti'a ceta, ascultoria de acestia. Mai multu: dlui *Bartolomeu* trebuie sè-i dâmu in publicu atestatu de bunu tactu si óresi-care moderatiune, atâtu in siedintiele publice, câtu si in conferintie si in comisiuni!

Noi — nu suntemu ómenii, cari nu recunosc — chiar si in contrariu veritatea. —

Dorere! mai dese erau ocaziunile si încercârile de conflictu la *sinodulu din Aradu*, unde animositatea ajunsese la culme si personalitãtiele devenisera — regula. Numai unu sufletu de omu atâtu de blandu si luminatu si devotatu bisericeii si natiunei sale, casi dlu *Episcopu* alu *Aradului*, a fostu in stare a îndurã si evitã tóte, si astfelu a face neposibili urmãrile rele.

Onóre deplina, celui ce se cuvine onóre! —

Noi — suntemu de parte d'a vré sè atacãmu vr'o persóna, si tocmai asiã de parte este de noi credint'a, cumca in care-va persóna sèu fractiune ar fi predominantu cugetulu reu; ceea-ce noi tienemu, póte cã gresindu — e, cã — facia de obieptele cele multe si grave, timpulu erã scurtu, rabdarea pucina si — pentru o informatiune si cõntielegere previa, in conferintie regulate si bine organizate, casi acum trei ani, — nu s'a ingrigitu nimenea de la inceputu; astfelu divergentiele retacite au potutu es' usioru din otarãle moderatiunei si buneii cuviintie, degenerandu câte unu momentu pon' la anarhia. —

Nu cã dóra in *Caransebesiu* ar fi lipsitu tóta opozitiunea si nu s'ar fi intemplatu atacuri nici lupte de felu; — nici de câtu. A fost acolo unu centru compactu moderatu, cu dóue aripe extreme, in drépt'a si in stang'a; dar aceste aripe — au pastratu in deplinatate logic'a si moral'a, chiar candu se intemplã de isbiã un'a in cealalta, fora a se separã vre un'a totalminte de corpulu centrului.

In *Aradu* atacurile ordinarminte, si de un'a si de alt'a parte se faceau centrului. —

A fostu in siedint'ã *sinodulu* *Caransebesianu* de marti sér'a in 17/29 aprile, candu adunarea fũ marture unei scene memorabile. Consistoriulu si cele mai multe protopopiate se scusau cu imprevjurãrile nefavorabili, cã n'au potutu responde unei insarcinãri sinodali. Comisiunez ce se esmise pentru d'a essaminã reportulu senatului strinsu bisericescu, la propunerea lui *Babesiu*, in mare majoritate primise a enunciiã adunãca *pare-re de reu pentru intrevenirea pedecoloru*, dar a sustiené insarcinarea si a inteti essecutarea. Dlu *Traianu Miescu* aflã de lipsa a reprobã si consistoriului

protopopiloru neimplinirea insarcinãrei.

Obieptulu erã la ordinea dilei, — apoi aci sè vreti vedé lupta parlamentaria infocata, dar — leide! *Babesiu* agerã votulu comisiunei cu logit'a si energi'a sa; in câtu preotimea stã limita de acestã aperare din partea unti omu, despre carele a mersu vestea cã este dusuãnu clerului! — Dlu *Miescu* d'alta parte, — dupa *Mangiuca* si altii, atãtã pre-epopi, protopopi si consistoriu — cu o agerime si elocintia admirabile! Trei patraria de óra a facutu pre Demostene in contra abuseriloru — in celu mai demnu modu, in câtu — mãcar cã la votare ar ip'a stanga a remasu in minoritate, totusi — adunarea intréga a felicitat'o pentru dibaci'a sa, si insusi dlu *episcopu* n'a lipsitu a complimentã tactulu si manier'a parlamentaria a dlui *Traianu Miescu*.

Astfelu trebuie sè fia opozitiunea, ér nu factiõsa si intrigante si furibunda; — celu pucinu la noi, in sacrele nòstre cause bisericesci-natiunali, astfelu o amadori, si numai astfelu o stimãmu. Numai o astfelu de atitudine — cu placere o recunõcemu de démna d'a urmã dupa noi si d'a continuã la timpulu seu — cu unu pasu mai repede — lupt'a ce noi am adus'o pana la stadiulu presinte.

Citãramu acestu unicu incidinte numai ca de essemplu si modelu; dar — am mai avé inca unele alte episoade de comemoratu, déca ar cere trebuint'a.

Dorere — astfelu de lupte si scene, la *sinodulu* din *Aradu* de estu timpu — n'am avutu fericirea d'a observã.

Si — aci incheiamu pentru asta data.

Dispusetiunile Sinodeloru eparhiali in privint'a fondurilor comune.

Este cunoscutu cã conferint'ã deputatiloru romani, alesi in partile ungarice-banatiche pentru congresulu de la 1864 din *Carlovetiu*, dupa incuviintierea departirei ierarhice, in fauru si martiu 1865 constituindu-se sub presiedint'ã metropolitulu romanu in corpulu natiunali-bisericescu de sine, intre alte multe regulãri, a statoritu si unu feliu de *Epitropia provisoria*, carea in casu de succesu a impacatiunei in privint'a fondurilor, avea de o camdata, pou' la regularea competentei mai departe, a administrã acele fonduri, adeca a incassã cele de incassatu si a erogã cele atunci normate de eragatu.

Acosta *Epitropia* pana astadi propriamente nici n'a intratu in vietia, cãci fondurile din *Carlovetiu* abia la capetulu anului 1872 s'au primitu si dupa dispusetiunea altissima n'au depusu la eparch'ã din *Aradu*, ér cele din *Pesta* astépta resolutiunea mai nalta pentru d'a fi primite.

Este deci vorb'a, ca o *Epitropia definitiva* sè se constituiesca prin cõntielegere intre ambele sinode din *Aradu* si *Caransebesiu*, si este totu o

lata sè se normedi modulu si loculu administrãrei aceloru fonduri; ér pon' la cõntielegere, a cãrei medlocire póte recere timpulu de 1-3 ani, *Epitropia* provisoria sè se puna in tare de o activitate folositorã, pretinsa cu imeriositate de trebuintiele si interesele cele mari le bisericeii.

Acosta premitiendu ca de intruducere, acem'ã sè urme acumu measurele ce au decretatu ambele sinode pentru amintitulu scopu.

Mai antaiu *Sinodulu* din *Caransebesiu* in siedint'ã sa a II. din 17/29 aprile a. e. sub irulu 24, ascultandu reportulu despre primirea bnduriloru din *Carlovetiu*, a decisu precum urmédia:

1. A se esmite o comisiune de 6 membri: preoti si patru mireni, cari — toti, sèu in casu se impede care a vre-unuia, celu pucinu in maritate de 4, intrunindu-se cu o asemenea comisiune din partea *sinodulu* eparhialu *aradlanu* la unu timpu oportunu, in *Temisiora*, si constituindu-se prin alegerea unui presiedinte si unu notariu, sè desbata asupra loculu si modulu de administratiune a fonduriloru comune — pentru ca acelea sè folosésca mai multu si sè fia deplinu ascurate, — pe temsiulu concludeloru ce se vor stator' in acosta privintia, sè presente la celu mai de aprópe sinodu o propunere formale cu unu Regulamentu de administratiune, — remanendu deschisa cestiunea despre partea unei si altei Diecese la aceste fonduri.

Membriloru comisiunei li compete pe timpulu calatoriei si petrecerei loru la siedintie diurna de 4 fl. la di si spese de calatoriã pentru o mila de drumu feratu 50 cr. ér o mila pe siosca 1 fl.

Convocarea comisiunei la sesiune se va face prin dd. eppi diecesani, dupa cõntielegere reciproca.

De membri ai comisiunei se alegu dd. protopopi: *Alexandru Joanovicu* si *Joane Popovicu*, dintre mireni: *Antoniu Mocioni*, *Nicolau Joanovicu*, *V. Babesiu* si *Jul. Janulescu*. —

2. Si pana la regularea definitiva a administratiunei, *epitropia* provisorã sè se indrume a ingrigi pentru o contabilitate simpla si buna, cu o remuneratiune moderata, — a incassã cu rigóre venitele fonduriloru, — a urcã dupa imprevjurãri cametele imprumuteloru private la 8 procente, — in casu de cursuri bune a vinde hãrtiele de stat si sumele incassate a le elocã cu cãsiugu mai bunu, a dá credite ipotecariu poporulu nostru din ambele Diecese, cu preferentia comunelor bisericesci ce se desfaou de cãtra ierarhia serbésca, dar tóte creditele pra langa cea mai deplina securitate pupilaria si in sume nu mai mici de câtu 100 fl. si — de ocãmdata nu mai mari de 5000 fl. val. austr. — a edice si incassã capitalele ale cãroru interese nu se respundu regulatu sèu unde urcarea cameteloru nu s'ar primi.

Din venitele fonduriloru comune a acoperi pe langa spesele administratiunali si ale comisiunelor mai sùsu esmise — inca trebuintiele ne-aperatu necesari a le dieceselor, sta-

torite prin sinódele eparhiali in bugetu si acoperibili din alte medlocéce.

Fiindu aprópe inceperea de procese pentru despartirea comunelor mestecate, unde impacatiunea amica n'a succesu, *Epitropia* administratiõria este avisata si impoterita a antea pre langa regresu la timpulu seu, dupa trebuint'a constatanda prin Delegatiunea ad hoc, spesele necesarie din medlocéce disponibile avendu *epitropia* despre starea fonduriloru activitate sa a face reportu regulatu la fiecã sinodu eparhialu si a subterne si unu primariu despre spesele sale administratiunali.

Acestu concludu are a fi comunicatu data dupa autenticare venerabilulu sinodu eparhialu din *Aradu*. —

Sinodulu din *Aradu*, cãru acestu concludu a fost comunicatu in data, in siedint'ã sa de dõminec'a trecuta in 4 maiu, 22 aprile, luandu cunosciintia de reportulu comisiunii primitorie de fonduri, pre cum si de concludu *sinodulu* *Caransebesianu*, a decisu asiã:

„Primulu puntu alu concludulu venerabilulu *Sinodu* eparhialu din *Caransebesiu* adópta si din partea acestui *Sinodu* — cu adausu, ca comisiunea celu pucinu doue nainte de deschiderea *sinodulu* viitoru sè sterna operatulu seu la ambele *Episcopii* cerninti, de unde acola in data sè se pu prin foile oficiali pentru cunosciintia generalã ér membriloru sinodali, pentru studiare si comunice specialu.

De membri ai comisiunei delegandu numesou din cleru dd. protopresviteri: *M. Dreghiciu* si *Josifu Belesiu*, ér dintre lumu *Dr. Paulu Vasiciu*, *Dem. Bonciu*, *Laz. nescu* si *Alessiu Popovicu*.

Mai de parte incãtu pentru alu d' punctu, cu instructiuni si respective indurãrile *Epitropiei* provisorie, administratiõrie fonduri, — se adopta si acest'a, dar pre langa matoriele explicatiuni si resp. integri ri, forcari activitatea acelei *Epitropii* abia imparesibile:

a) Fiindu membri *Epitropiei* provisorie parte mare repozati, mai altii fórte indurãtati de loculu administratiunei fonduriloru asiã cu totulu a nevoia de adunatu pentru libarãrile necesari, ba membri vechi potu privi chiar de aspiratu mandatulu loru dupa mirea fonduriloru:

Pentru scopulu d'a ascurã si regulatiune a *Epitropiei*, cãtra membri vechi se alege unu numeru de membri noi destulu de semnãtu dintre membri din locu si din vecina mai de aprópe a *sinodulu*, avendu a urmãsta completare astfelu, ca nimene detoriu duriloru acestora, sè nu póta intrã de mear in *Epitropia*, de asemenea nici duoi intre ruditi in gradele eschise prin statutulu cãnicu; intielegendu-se astfelu de sine cã, membriloru *Epitropiei*, pre câtu timpu sunt membri nu li este permisu a face imprumuturi fondurile administrate.

De membrii noi se alegu urmãstiepte:

J. Popovicu-Deseanu, *Joane M...*

care o deplangemu se explica lesne prin causele ce enunciamu.

Guvernulu, care se vede nevoitu a inmultí resursele bugetare prin creare de noi si multiple sarcini, cautã sè se ingrigésca a alimentã aurs'a aceloru venituri, fora de care multiplicitateã dãriloru nu-lu va satisfacé. Guvernulu nu se póte amestecã in sfer'a culturai si a productiunii intr'unu chipu directu si nemediatu, elu inse este detoru a pune pe cale utile amelioratiuni prin medlocéce indirecte si mediate. Unu mare monarchu a disu: „de ameliorarea sèu inapoiãrea agriculturai depinde prosperitatea sèu decadint'ã stateloru.“

Ancor'a de misericordia, de care se acatia astadi agricultur'a nòstra este creditulu fonciaru, asociatiune teritoriale de creditu, despre care noi am vorbitu deja in acestu diariu inca d'acum unu anu. Acosta institutiune, care-va inlesni pãmentulu capitalurile, de care semte atãt'a nevoia, prin servitiulu seu aprópe desinteresatu, va eseroiã o mare influentia asupra scaderii dobandiloru, si va inlesni proprietatiloru de grevãrea sarcineloru cari le sugruma.

Nu se cere ca cine-va sè aiba idei pre intinse asupra economiei politice, spre a pricepe cã nu monet'a metalica constituie capitale, cã acosta marfa, ca orice alta marfa, constituie o specie de capitale cu numire de capitale-monetã, si cã genulu capitale este totu ce pre-

sinta o valóre, totu ce este utile si póte operã schimbulu. Astfelu n'avemu nevoia a dice cã tiér'a nòstra ar avea trebuintia de moneta de capitale-monetã, cu care ne promitu speculãntii straini cã ne vor inlesni, déca le vom acordã concessiunea creditulu fonciaru. Nu trebuie sè fimu asiã de naivi a nu vedé cã ni se vor dá valori in capitale-monetã, fora ca in schimbu sè nu le dãmu alte valori, neaperatu, mai mari de câtu ecivalentele. Déca dara aceste valori ce ni se propune a schimbã, existu in proprietãtiele nòstre, pentru ce sè recurgemu la servitiulu strainiloru, pe cari abia ii cunõcemu si sè nu facemu operatiunile nòstre intre noi? Pentru ce inscriese nòstre de creditu reale, cari represinta valori, sè nu aiba trecere, sè nu inaspire confidentia, ér inscriesele strainiloru, basate pe valóreã proprietãtiloru nòstre imobiliare, sè aiba acelu farmecu, cu care se magulescu unii? Cum s'ar puté óre ca la noi sè nu reésa asociatiunile teritoriale, pe candu in *Prussia* si *Polonia* asemegi institutiuni de creditu au prosperatu astfelu in câtu sè atraga admiratiunea celorlalte state?! Cum sè credemu cã va reesi sistem'a francesã de creditu fonciaru, astfelu precum ne-o propunu strainii, candu in *Francia* sub cea mai buna directiune, n'a datu de câtu rezultatele cele mai mediocre! Nu prin moneta metalica se operédia acele infinite operatiuni ale globulu, ci prin aceea ingenioasa conceptiune a

creditulu reale si personale a ajunsu lumea civilizata a gustã din tóte bunurile vietiei. Prin medloculu creditulu se suplinesce monet'a, si metalele chiar devinu neutile; creditulu impedeã valorile capitale de-a remané pasive, si prin urmare sterile, facendu-le sè tréca in mane apte a-le fecundã; creditulu favorisédia circulatiunea produselor, facendu acosta circulatiune mai activa, mai rapede si mai economica, prin continuitatea lucrariloru de totu felulu; in fine creditulu favorisédia intr'unu tipu admirabile, spiritele de intreprindere, oferindu medloculu de-a se trage profitu in interesulu productiunii de tóte capacitãtiele industriale, cari existu in tiérã. N'avemu atãt'a nevoia de numerariu, pe câtu avemu nevoia a se organizã acestu puternicu medloculu numitu creditu. Spre a se favorisã desvoltarea productiunii avutiiloru de totu felulu in tiér'a nòstra, avemu nevoia de-a se organizã acosta ancora, numita creditu.

O data ce creditulu fonciaru ar fi stabilitu pre bazele sicure ale asociatiunii teritoriale, astfelu precum se presintã corpuriloru legiuitóre, abia unu pasu se face in er'a nòstra de cultura. Banci de escomptu si circulatiune vor trebui sè facilite mersulu operatiuniloru comerciale. Ceea-a ce creditulu fonciaru va fi pentru proprietaru, va trebui ca creditulu agricole se fia pentru arendasiu si cultivatoru. Vor trebui dar infintiate banci de creditu agricole, fora

de cari nu vom esi din vagasiulu, in care agricultura. Aceste banci au dreptu scopu procurã miciloru proprietari, arendasiloru miciloru cultivatori si lucratori cari n'au garantia de câtu moralitatea, ajutorulu pe lu procura creditulu fonciaru, fundatu pe tulu ipotecariu.

Cultivatori de pãmentu, cari formeci proprietari, sunt redusi in miseria indecãtibile, de care vorbirãmu deja, arendasiu mai toti ruinati prin o seceta continua, condamnati la privatiunile cele mai semitõte, cõndu sub presiunea unor detori incãrcati enormitatea dobandiloru. Cu totii suntem resati de sórtea acestoru producetori si nu buie sè li se refuse medlocéce, prin cari triumfã contra actuali loru positiuni.

Starea actuala a legislatiunii creditu agricole este fórte dificile. Imposibilitatea constitui unu gagiu mobiliaru, for'a perdesiunea obiectulu ingagiatu, este unu obstaculu care nu permite creditulu a petrunde pe arendasiu si la cultivatoru. A remané in tristã positiune este a fi condamnati a peribue, neaperatu a se oferi agriculturai medlocu comodu si putinu onorosu spre a-si procurãditulu, spre a-si procurã bani, cu cari sè dieze disgratiile periodicece, intimpina dietea naturi. Institutiunea creditulu agricole aperatu formatu in alte conditiuni legale d

orgiu Vasiliaviciu, protopopu, Dr. Paulu
său, Ioană Moldovanu, Ioană Săcăr, Vinc.
Băsciu.

b) Dlu Episcopu-presedinte alu Epitro-
pului, cătu ai curendu va convocă o adunare
generală a mitregei episcopii, unde membrii in-
vitatii constituindu-se și ținendu în vedere
cautelele observate la alte asemenea fonduri,
intr'una Regulamentu provisoriu vor normă
procedur'a intru administrare și la darea
imprumute, cătu și contabilitatea și peste
cursulu și ordinea afacerilor; apoi se vor
trăgi de o casa „Werkheim“ propria pentru
dările comune, prp cum și de primirea și de
darea formale a valorilor și documintelor
acestea, și de impartirea cheilor; și în fine
intru cunosciintă comuna vor face a se pu-
ta prin foile oficiale tôte cele de lipsa înscin-

Pana la această regulare credite nu se potu
ei administratiunea de astadi se va margini
într'una și încasarea cu promptetia a came-
rului.

c) Viniile pre cum la alte asemenea fon-
duri și aci nu potu fi primite de ipoteca
său.

d) Pentru acoperirea speselor impren-
de și administratiunea se se defiga o taxa
de rată dapa procente de la imprumutatori.

e) Aceste dispușetii priveșcu tôte fon-
durile ce se află sub administratiunea Epitro-
pului provisorie.

O mare nenorocire

se întimplă ieri pe la 11 ore înainte de
amiază, în cea mai de aproape vecinătate a
noștri, pe drumulu ferat, langa paduritia. În-
tr'una capital'a Ungariei este înfiorată sub im-
pactul nenorocirii.

Unu trenu mestecat, aducendu câte-va
cărucă încarcate cu oi, după acelea câte-va cu
cărucă din Illiria, cari cu căsoigulu loru re-
gău a casa din părțile Sarmareli, în fine
adu și unele vagonu cu pasageri de rondu,
printr'o gresielă înca neobișnuită — în-
adu de la Steinbruch intr'una rotaiu
cărucă sine langa Pesta erau redicate pentru
trăsură, în cursu repede sari afora și implan-
tându-se machin'a afundu în petrisiu și nesipu,
vagonu se izbira și gramadira înfricoșiată
peste alte, sfarimandu-se vr'o siesse de
mă, și alte stricandu-se multu pucinu. Oile
ce mai de aproape două vagonu mai tôte
în 100, se macelarira și ducicaru în bucăți,
sine și multi lucratori din urmatôriele
vagonu. Numai pasagerii din cele din ur-
capere scapara cu frica.

Reportarile despre morti și vulnerati di-
ntr'una tôte; cele mai pucinu triste ni spunu de
morti și totu atâti raniti; alte sustienu că
alu mortiloru ar fi la 46, și alu vulnerati-
ni înca mai mare. Asemenea diferu și în pri-
vati numerulu pasageriloru și respective alu
fratiloru ce se află pe trenu; precandu ade-
„Ellenör“ — d. e. vorbesco de 300. „PLloyd“
de precisu numai de 140.

Destulu că scen'a a fost îngrozitôria, și în-
vestigatiunea judecătoreșca este dejă în lucrare.

Din Tiér'a Barsei, în 1 mai 1873.

Sub pôlele „Bucaciulu“ și ale „Petrii
Regelui“, marginea despre médiadi a Transil-
vaniei, jace ținutul celu romanticu alu Bran-
ului, impoplatu de vr'o 20 mii locuitori, nu-
mai romani curati, cari formédia astadi asia
numitulu cercu politicu alu Branului, cu unu
oficiu pretorialu în Branu, și cu una judecătoria
cercuale în Zernesti.

Pana la anul 1863 acestu ținutu a fa-
cutu parte din districtulu Brasiovului, fiindu ad-
ministratu sub absolutismu de nemti, și înainte
de acestia de functionari sasi din Brasiovu.

La anul 1863 în urm'a unei cereri a
fratiloru braneni, cari avéu descopu a-se scapă
de sasi — s'a incorporatu ținutul Branului la
districtulu Fogarasiului. — Cu ocaziunea ace-
stei incorporări, pre langa alte înlesniri — se
sistemisă pentru acestu ținutu unu judetiu, și
o pretura politica, care sustau și astadi după
nou'a organizatiune, — prest etotu cu functio-
nari romani din sinulu poporului, cu cari țin-
utul se ținé multumitu și norocitu.

Dar pôte, pentru ca multumirea și noro-
cirea la noi romanii, se nu duredie multă, ca la
altii; audu din isvoru siguru, că fratii braneni
adeca: locuitorii din „Branu“, cea mai mare
comuna a ținutului, convocati fora de a mai
consideră pre celelalte comune ale ținutului,
— intr'o adunare comună, — ar fi decisu a
cere la Diet'a din Pesta defacerea loru de
districtulu Fogarasiului, și mai bine disu
de fratii loru romani din acestu districtu, și
reincorporarea loru la districtulu Brasiovului,
adeca la compatriotii loru sasi din acestu dis-
trictu, cari și ca functionari și ca Domni pa-
mentesci (câci Branulu și alte comune din juru
au fostu considerate și tratate ca comune jo-
bagesci ale cetății Brasiovului) se vede că ii-a
stapanitu bine. — Aici inșă vinu a observă fra-
tiloru braneni, că ei prin pasulu acest'a, facutu
nu sciu din ce cauza și la alu cui indemn pe
de o parte potu slabă și districtulu Fogarasiului
intr'atât'a, în cătu elu, ca unulu ce n'ar avea
numerulu populatiunei cerute de lege, se se
pôta desfinti și impartii, la comitatele vecine,
și pre de alt'a — și aici jace greutatea — că
venindu ei la Brasiovu, nu vor mai formă unu
cercu politicu curatu românesc; deorace diu-
panii sasi se pricepu forte bine la înscelatiuni și
intrigi de totu felulu și asia vor mai adauge
câteva comune sasesci ca se se pôta asiedia,
nu numai functionari mai înalti, dar chiar și
notari comunali neromani, cum eră pana bine
de curendu prin Branu, Zernesti și altele. —
Dar nu voiu se me lasu mai adencu în de ace-
stea; căci spunu că eu nu sum nici din Branu,
nici din ținutul lui, ci sunt romanu din
districtulu de adi alu Brasiovului, adeca: din-
tre sasi, și de aceea nu voiu se ingerediu în
trebile altor'a, marginindu-me a observă numai,
că pre cătu mi ar placea se vina și ținutul
Branului la Brasiovu, ca se formă unu numeru
mai mare de romani, — pe atâtu me dore
inim'a, candu cugetu de alta parte la comitatele
cele cu câte 200 mii romani, cari — în urm'a legii
celei maiestrite municipale, sunt dati arbitriului

minritătoru neromani de câte 8—10 mii,
candu cugetu că și proiectulu de lege pentru
funculu regiului, a ingritu bine de aceea, ca —
după analogia comitatelor totu minoritățile se
jocorola și aici; — tôte lucruri, cari me îndrep-
tătescu tare multu a crede că se mai vina trei
trentu ca alu Branului la Brasiovu, totu nu
vom fi ajutati. —

Cu tôte acestea scopulu meu, cum disei mai
sus nu este a ingeră, și a-me amestecă în-
afaterile fratiloru braneni, pentru acea fa-
cendii, cum credu că le va fi mai bine, — me
temu inșă ca, desi au patitu multe cu sasi, acum
de candu le merge ceva bine cu Fogarasiulu
au pototu uită cele patite. — Deci ca romanu
dintre sasi, carele vedu mai în tôte dilele, — că
de candu cu nefericitulu resbelu din urma, —
ingamfarea, arogantia și portarea sasiloru din
districtulu Brasiovului — fatia cu romanii mai
n'are pereche; — me semtu detoriu atâtu fatia
de fratii braneni cătu și fatia de ocouratul
publicu a insiră aici numai câteva fapte de ale
sasiloru, ca de ale acelu poporu, carele sibiara,
în lumea largă ca este Culturvolk și că ei de au
adusu binele și cultur'a în țiera. Mai înainte de
tôte inșă întrebă pe fratii braneni, că cum de
au potutu ei uită asiă curendu unele lucruri
atâtu de recentu? Au dora nu și mai aducu ei
aminte, cum sasi din Resnovu sub pretestu că
oile cutarui preotiu din Branu (parocbi'a Soho-
dolu) ar fi prevaricatu în pasiunea loru: pecandu-
acelea pascu pre propri'a lui mosia, ce o posede
în otariulu Resnovului, l'au luatuprebielu preotu
legatu ca pre celu mai mare facatoriu de rele
și l'audusu de l'au închis în Resnovu, de unde
scoti cum a scapatu? au dora ati uitatu frati-
loru! decandu veniu sasi din Resnovu, în ca
sele vôtredin Sohodolu, și ve maltrată pre voi
și pre familiile vôtredin, ve zalogéu, și câte tôte.
Si pentru ce ore vi se întimplau tôte acestea?
Pentru că ve foloséti pamenturile vôtredin cum-
parate cu sudorea vôtredin — în otariulu Resno-
vului. Au dora ve pare reu, că acum au mai
incetatu în cătu va acelea? — Au dora nu ve
place a ve stepani voi și a fi de capulu vôtredin?
Dăca credeti că atari maltratari din partea sasi-
loru ar fi încetatu, veniti, dative și în man'a
loru ca se pôta renosi acele plage a supra ca-
pulu vôtredin, — veniti și patiti ca romanii din
Resnovu, dintre cari pre unii și au prinsu și
câni dresati spre aceea, pe altii și au închis și
ii închidu, după bunu gustulu loru, lasându-i
mai multu timpu în-chisi fora nutrementu și focu;
și pe altii și zalogescu, jefuescu etc. — maltra-
tându în modulu celu mai brutale. Ba ce este mai
multu barbarismulu celu blestatu sasescu a
mersu pana a-si resbană și asupra animaleloru ne
cuventatôreale romaniloru, scotiendu-le cu celestele
și dintii din gura și altele. — Său dora vreti se pa-
titi ca și din Vulcanu, dintre cari pe doi anume:
Nistoru Calbureanu și Georgie Tataru, dilele
acestea — numai pentru ca, au datu în verba
cu sasi, despre aceea, că cum au datu ei, mai ju-
metate din padurea comună la Biseria a sasescă
se dea și celei romanesce — ceva, și au mal-
tratatu intr'o nôpte în mediloculu satului, în cătu
astadi jacu bolnavi pre môte.

Său ca cei doi romani din Vladeni, pe
carii sasi din Codlea și au lasatu în pe-
lea gola, desbracandu-i și de camesi, sub cu-
ventu că ar fi prevaricatu în padurea loru, și
ca alti romani din Vladeni, pe cari și au ținutu
câte 5 zile închisi și în fora focu și fora mancare,
și ca altii, și altii cari au suferitu felu de felu
de maltratari și insulte facia făcisiu, tôte
din partea cultiloru sasi. — Aci va reflectă
pôte cineva, că de ce nu s'au aretat astfelu de
maltratari și jefuiri la locurile mai înalte? —
Răspundu că s'au aretat — dar parte din ele
sub felu de felu de preteste — mototolindu-se
s'au pusu ad asta — parte sunt dejă în cercetare
numai pentru dintii bietelor capre, care freace
au și muritu îndata — s'au pedepsit faptilorulu
dregatoriu; fiindu forte bogatu, — cu 10'fl. v. a.,
din oficiu inșă nu la elatinatu nimenea.

Tôte aceste fapte positive, care le scie
ori-ce omu din giurul nostru m'am semtitu
indemnătu ale aduce la cunosciintă atâtu a
fratiloru braneni, și a onor. publicu romanu
ca se vedă lumea de o parte, cătu de multu
sufărime noi cei cari am avutu nenorocirea, de
a trăi la țolaltă cu acestu poporu sasescu; și
pre de alt'a, ca fratii braneni vedindu-le
și convingendu-se, că sunt adeverate,
se se lasă de ideia d'a dori incorporarea
loru la Brasiovu. Să se țienă tare ferice, că
atâtu la judecătoria cercuale, cătu și la ad-
ministratiune, mergu cu trebile loru la domni
romani, cari după cum îi cunoscemu noi tare
multu se interesă și îi dore inim'a de ei. —
Unu romanu brasiovénu.

Domanu, în Carasiu, 1. maiu n.

(Rogare și provocare.) Caletorindu cu
ocaziunea Sinodului la Caransebesiu, și de ael
la Lugosiu, unde se țienă congregatiune, mi se
facu întrebarea de către persône autorita-
tive și de către mai multi colegi ai mei: că
de ce n'am primitu mandatulu de comisariu
scolariu pentru tractulu Fagetului?

Eu am spusu interpelantiloru motivele re-
nunciării mele. și le-am spusu fora reserva, cu
tôta franchetia, precum am datin'a d'a-mi spune
parerea; inșă mai multu dintre dnii interpelanti
se îndoescu despre adevurul motivelor espuse,
și — bagu sém'a este în firea omnesca a crede
mai usioru ceea ce răspandescu gurele rele de
spre omu — persista în ereditia loru că —
causa renunciării mele la mandatulu de comi-
sariu scolariu sunt: „amenintădriile“ unoru in-
vatiatori din tractulu Fagetului și mai vertosu
intimidările colegulu Ant. Mustetiu, care prin
epistolă private astfelu m'ar și înfricosiatu (!) în-
cătu n'am cutediatu a me presentă în Fagetu la
serbatorile Craciunului, pre candu Ven. Consis-
toriu a dispusu țienerea conferintiloru, cari
din cunoscutu cause nu se potura țiené anu
tômnă.

Fiindu de parerea, că nimicu în lume nu
pôte fi mai degradatoriu pentru omu, de cătu
a-si negă convingerea și principiulu, sum con-
strinsu a provocă pre respectivii colegi din
protopresbiteratul Fagetului, și desclinitu pre
colegulu, Mustetiu se dechiare în publicu, dăca

ale ale dreptului civile, ar fi de mare folos
intru industri'a agricole, căci procurandu fon-
duri pentru cumparare de vite, de instruminte,
știa, etc. ar înlesni productiunea. Dobandile
ar poté fi urcate, de vreme ce conditiunea le-
ale ar procură securantia și remburseșii capita-
li; astfelu s'ar înaltură în mare parte difi-
cultățile esisistente.

O obiecțiune s'ar poté face, sustienendu-se
de dobandile ce se ceru de la cultivatori,
și cătu de mici ar fi, nu sunt de cătu supe-
rôre venitului ce da pământulu, și care de or-
nariu nu trece peste cincii la suta. Descopu-
tu aci unu echivoou, care trebuie înalturatu.

Proprietariulu mare, care nu cultiva elu
său proprietatea, nu da, este adevratu,
și multu de cincii la suta, pentru miculu
proprietariu inșă, care esplotădia singuru, și
intru arendasiu, produsele sunt multu mai ur-
te, după și triple după imprejurări, for-
tă și pământulu n'ar poté alimentă pe cei cari lu
săndădia cu sudorea fruntii loru. Aceste per-
se, cari merita celu mai mare interesu vor
și în creditulu agricole stabilitu pe largi
se unu spriginu puternicu, din care vor trage
și avantajie.

S'ar paré cu tôte astea că țieranii avédu unu
dileou pre lesnicioșu spre a se imprumută
și ar pregăt mai leane ruina. Creditulu,

care petotindeni este unu elementu de pros-
peritate, s'ar poté ôre ca pentru agricultori
se fia o cauza de ruina? Ce făcu adi țieranii
noștri? Ei nu cunoscu altu banchiaru și mai
bine altu mantuitoriu de cătu pe arendasiu, ei și
calcula mai ataiu timpulu și fortiele sale
și apoi mergu la primaria, facu actulu de in-
voielă agricole, ilu legalisă și cu elu pregatitu
mergu la arendasiu, ei și n'ntielegu pré bine
interesele, sunt nevoiti inșă a se conformă
circumstanciloru defavorabile, în cari se afla
atâtu țieranulu și nenorocitul arendasiu,
care n'are o sôrte mai buna. Ingagiamentele
nu trecu mai nici o dată peste limita poteriloru
loru măcar de s'ar gasi în cea mai estrema
nevoia. Prin creditulu agricole s'ar usioră cir-
cumstanciele, și arendasiulu, ca și miculu pro-
prietariu ar gaa medilôce spre a și redubla
fortiele productive pentru înavutirea generale.

Agricultur'a, care ofere garanți seure și
durabile, nu pôte, ca comerçulu și industri'a,
se realiză repede produsele și valorile sale,
trebuie dar ca terminele se fia mai lungi. Con-
sideratiuni de aceeași natura ceru ca dobandile
se fia moderate și n' raportu cu beneficiile res-
trinse, pe cari le procura agricultur'a. Stingerea
detoriei urmédia a fi facuta prin amortisamente
bine combinate, lasandu-se debitorul și facul-
tatea de a se liberă prin anticipatiune.

Avemu esemlu viu inaintea noastră pe En-

glitera și Prusia, unde agricultur'a a facutu cele
mai repede progrese, prin înfintarea bănciloru
de creditu de totu felulu.

Cu tôte astea nu prin mesuri incomplete
se pôte remedii reulu care domina. Nu prin-
tr'unu simplu remedii administratu în parte se
pôte obtiené efectulu salutaru ce pôte proveni
din combinatiunea mai multor'a. Improprietari-
rea țieraniloru de la 1864 n'a potutu produce
efectulu doritu, nefiindu ajutata de medilôcele
de creditu, de instrutiunea teoretica și practi-
ca, și de înasurarea nouciloru și industriale,
propriu dise și comerciale.

Prin urmăre nu de la singur'a instituire
a creditului fonciaru și chiar a creditului agri-
colo vom poté vedea miseria disparendu și
celu pucinu reducendu-se. Amelioratiunea negre-
șitu se va semti, înfintia și inșă va fi asia de
efemera că curendu va disparé. Latirea in-
strutiunii publice, crearea de școli de aplica-
tiune și de cursuri elementare destinate a
lumină inteligentia și face pe omu se cunôsca
cătu e de preciosu timpulu, constituiescu unu pu-
ternicu elementu ajutatoru.

O veritate care a trecut în stare de a-
sioma este ca: „ômenii dorescu toti a și a-
melioră sôrtea.“ Nu pôte fi dar nimicu care
se nu doreșca înavutirea generală a țierii noastre,
prin înflorirea agriculturii, prin productiunile
industriale și prin operatiunile comerciale. Nu

e destulu numai se avemu dorintia d'a ne ama-
lioră sôrtea, cata inșă se depunemu pucina
buna-voințtia, se avemu ôre-care energia în
realizarea scopulu. Nu pôte fi ecilibru în cer-
culu manifestatiunii activității umane, deca
tus-trele industriale nu și vor da mâna, după
cum deja am aretat. Trebuie dar se ne
silimu a combate oasele, cari țienu în napo-
ziare agricultur'a, și aplicămu medilôcele cari
potu amelioră pozitidnea cultivatoriloru, micu-
loru proprietari și arendasi, și facămu se stre-
bata lumină instrutiunii în coltiurile cele mai
obscure și se ne luptămu a face se triumfe
incercările industrii propriu dise, înlesnindu
comerçului tôte căile de dezvoltare. Cu chipulu
acest'a toti cu toti vom profită și nu vom mai
avé a ne plange de sôrte.

Funeș'a ideia de înavutire în parte, prin
serăcirea celor înalti, este ce-va facticiu, în
afora de natur'a lucrurilor, și grija de-a se
aperă contra celor saraciti țiené în completa
ferbere pe celu înavutitu, foră se se pôta bu-
cără în pace de nedrept'a și înavutire. Prin
urmăre nu în această sistema gasim adevrat'a
fericire, ci în acele principii a cărora aplica-
tiune concurge la înavutirea generală, la bun'a
stare materiale a tuturor. (Roman.)

mi-au scris densi v'ro epistola amenintatōria in caus'a denumirii mele de comisariu, s'eu nu? Căci, repetesc, nimic in lume nu e mai dejositoriu pentru demnitatea omului decât a abnegarea principialor si convingerii sale celei bune. —

Motivele renunțării mele le cunesc colegii mei preste totu, era dnii interpellanti in specialu, si nu vreu să facu abusu de bunataea on. Redactiuni prin espunerea lor.

Josifu Olariu,
invetiatoriu.

Caransebesiu, 3 maiu n. 1873.

(Respingere de atacu n'atemeiatu.) In „Albina“ nr. 26 s'a publicatu, cam de multi-sioru, una corespondintia relativa la eschiderea din sinulu societatei de lectura romane de aici a domnilor A. Damaschinu si J. Jonasiu. In acest'a corespondintia intr'altii sum atacatu si eu in modulu celu mai nedreptu si mai nedemnu. Sum dechiaratu publice de „unelța orbu“, „misionariu propagatoriu de mintiuni“, — fora inse a-mi dovedi acestea grave inorimnari cu vre-unu argumentu, ori cătu de palidu si slabu ar fi acel'a.

A tacu la aceste invective si calumnie nedemne si nejuste, ar insemna a nu tienē contu de onōre si demnitate, — ar insemna in fine a dá ómeniloru reutatosi, cari traiescu numai si numai din nedreptate — absoluta libertate de asi continuá detestabil'a loru meseria. De alta parte Onor. publicu, necunoscendu referintiele nóstre de aici, ar potē orde fórtu usioru că — diu acēi domni sunt adevirati martiri ai natiunei, si mneii cei mai nevinovati, deveniti viptima tendintiloru loru romanesco nobile, — era persoanele amintite in corespondintia intre cari figurezu si eu ca „unelța“, si despre ceri se dice in modu falsu si neesactu, că am fi intrigatu pentru eschiderea amintitiloru domni, — binevoitoriulu publicu cetitoriu, in completa necunoscintia de causa, ne-ar potē stampá cu stamp'a infamiei si a tradarei. *) Nemicu mai usioru de cătu acest'a. Éta dar Onor. redactiune, adeveratele motive, cari m'au silitu a esi in publicu cu acest'a aperare si a respinge cu tota resolutiunea nedemnele calumnie, invective si epitetu, ce mi-se atribue in corespondintia din cestiune.

Se imputa că: intre altii si eu ca „unelța“ asi fi intrigatu pentru eschiderea domnilor A. Damaschinu si J. Jonasiu din sinulu societatii. Mai antaniu de tóte respingu cu tóta indignatiunea sufletulu expresiunea de „unelța“, ce mi-se atribue. N'am fostu „unelța“ nimenui, — nu sum, si nu voi fi cătu tempu voi mai avé unu picu de sufletu in mene. Ceea-ce facu, facu din propriulu meu indemn. Nu me voi lasá condusu de nimenea. Voiu face si de aici incolo totu ce voi crede că e bine, fora a fi portatu de nasu de cine-va si fora a lingusi cui-va. — Căci lingusirea este unu ce absolutu contrariu naturei si caracterulu meu. Deci pana ce d. autoriu alu corespondintiei cestiunate, — nu va demustrá că meritu marsiavulu epitetu de unelța ce mi-lu arunca in cărca din bunu seninu, — pana atunci d. corespondintie trece inaintea mea si acoloru, ce me cunosc de unu omu, care despóia de onōre pre altulu!

Cătu pentru afirmatiunea dlui corespondintie, că eu asi fi intrigatu, se intielege ca „unelța“, pentru eschiderea amintitiloru domni, o dechiaru era de o pura si tendentiósa inventiune. Sciu cei doi domni fórtu bine: cine si pentru ce i-au eschis; inse se prefacu numa; că nu sciu, presupunendu, că caderea va să li fia mai onorifica, deoa o vor aruncá in spinarea nóstra. Atát'a inse 'mi permitu a óservá, că de florile cuculu nu se eschide nimenea dintr'o corporatiune. Au trebuit să fia motive, si au

*) Concedemu posibilitatea de mistificari peste totu si specialu, numai ve rogámu, scotiti-ve, pentru Ddieu! — cine a deschisu iavorulu si nutrease latinea realui?! O data nemoral'a si coruptiunea de spirita puse in lucrare, cuprinde si rapese cu sine totu, ce i vine in cale si vecinetate. Noi din profundulu inimii conduremu pre cei atinsi fora vina, dar — in Sodoma si Gomorra — mai potemu fi noi in stare de a distinge bine intre budiele adeveralui si ale mintiunoi! De aceea noi dicemu: „feriti-ve de nemoral'a, căci ea face nepossibila — biseric'a, statulu, tronulu, societatea, famili'a!“
R e d.

fostu, — inse nu cadu in competintia mei de ale insirá aici.**)

Mai departe dupa ce d. corespondintemai face câteva elogiuri, si dupa ce mai insira nu sciu ce tapte mari a-le dd. Damaschinu si Jonasiu, me mai gratifica cu unu nou epitetu: eu acel'a de „misionariu“, si apoi dice că: ei in calitate de misionariu alu nu sciu oui, asi fi strigatu publice pe strada că, am vedutu ses-cari documente relative la defraudarea de 3000 fl. ce se imputá dlui Damaschinu. La acest'a nu potu responde mai bine scornitoriloru de cătu să citezu din cronic'a lui Sineai urmatóriele cuvinte: „Rusinea se ve mance obrazulu.“ Éta cum stá totu lucrulu. In primele dile a le lunei lui iuniu a. c. am me su la prandiu in otelulu „arburele verde.“ Acolo din intemplantu convinu cu d. Dragalina. Dupa datiu'a DSale me intréba ce este nou? Eu i respundu: Damaschinu ti-a intentatu procesu pentru vetamare de onōre. Intr'acestea d. Dragalina 'mi aréta unu tencu de hártii, si-mi dice că acelea ar fi totu atátea documente prin cari 'si dovedese interpelatiunea facuta in cas'a orasiulu contra lui Damaschinu. Nu m'am uitatu in hártii; prin urmare nu sciu, ori de au fostu documente relative la vre-o defraudare ori nu. — Totu ce sciu este că n'am sustienutu neci odata si catra nemenea pretins'a defraudare a d. Damaschinu. Destulu că dupa ce d. Dragalina s'a in-departatu de langa nime, ceva mai tardioru am convenitu cu d. Jonasiu, eu earele pre tempulu acel'a me aflamu in relatiuni de aprópe, si me intréba in confidentia ce am vorbitu cu Dragalina? Eu i respundu é in confidentia ceea ce am auditu — fora de a-mi plesni prin minte vre-o intentiune rea, ba ce e mai multu eram de acsa firma convingere, că faou siervi tiu. Déca eu asi fi cunoscutu omulu, de securu d. Jonasiu n'ar fi auditu nici unu cuventu din gur'a mea si astfelu, n'ar fi avutu ce scrie in contra mea, dar dá-mi dómne — mintea romanulu cea d'in urma.

Éta onor. redactiune tóta istor'a. Nici mai multu, nici mai puciu. De atunci au trecut 11 luni si nimenea nu mi a imputatu nimic, nici dlui Damaschinu, nici d. corespondintie. Acum inse dupa unu restimpu de 11 luni, me pomenescu de odata, si inca in publicu, cu in-putatiuni, că eu asi fi strigatu pe strada, cum-ca Damaschinu a furatu bani. Miunatu! Déca este asi, eu provocu pre d. corespondintie denun-tiatoriu, ca să-mi demustre cu vre-unu martoru tendentiós-a-i afirmatiune. Acest'a o va potē face fórtu usioru, casi dupa cum dice, eu asi fi strigatu publice pe strada. Lucru naturalu, pre strada au trebuit să fia ómeni, prin urmare usioru potē luá unu omu depe strada si să mi dica: „éta cátra acest'a te-ai exprimat.“ Mai multu, dau voia dlui denunciatoriu — ase-provocá la ori care cetatianu din Caransebesiu“, si deoa mi va dovedi: are dreptulu a me numi cum va voi DS'a, d'in contra deoa nu mi va dovedi, sentint'a pronunziata asupra mea — va recadé asupra-i.

George Marginánu,
prof. de teologia.

Varietati.

[1] (Ce nu face celibatulu preotiloru romano-catolici!) „N. Fr. Pr.“ din 3 maiu are o corespondintia din Roma, in care corespondintele anumesce pre unu preotu romano-catolicu si-i descrie pre lungu óasulu, cum a produsu cu bucatarés'a lui trei copii. La nascerea din urma, acum de curendu, preotulu si bucatarés'a, voindu să-si acopere rusinósese peccato, asiediara copilulu intr'o scutala si-lu ingropara. Dar nefindu ingropatu destulu de afundu, si amblandu rimatóriele pe de asupra, scósera scutula. Servitorii de locu cunoscura cá e scutul'a bucataréssei. Preotulu, bucatarés'a si mósi'a sunt

**) Motive negresitu că vor fi, dar deoa vor fi ca si celea pentru cari a fostu condamnatu la mórtu Socrate?! Dlu M. deoa sustiene că au fostu si au fostu destule, apoi av'a a le insirá, ca să nu cada in crim'a de calumnie, pre carea toemai s'a apucatu a o inferá Noi — am intrebatu in Caransebesiu de la frundia si de la ierba, despre acele motive, si nime nu s'a afatá să ni spuna alt'a, de cătu — „scaturu.“ Apoi modulu, form'a nelegale a eschiderei, — servitiulu facutu contrariloru nostri!! — Admittiendu, că adunarea, séu cei ótá-va membri ai ei, au avutu motive morale séu nationale destule pentru eschidere: apoi — n'o potati pricepe, domniloru, că prin pasire nemoral'a, compromiteti corpulu moralu alu societatii?! Si la urmári — nu privati?!
R e d.

acum predati tribunalulu criminalu. — Ar fi timpulu a recunósce odata că este mai bine a redd preotiloru libertatea d'a se casatori, decâtu a impune celibatulu si celora cari n'au aplocare spre viét'a celiba, si prin urmare, se espunu pre sine si starea prootiesca la... dar sé vorbésca insusi faptulu de sus.

[i] (Se non e vero, e ben trovato.) Se enara urmatoriulu casu, dara fora amintirea locului si a timpului. Intr'unu comitatu magiaru, unu jude cernalu l'a judecatu pre unu bietu omu la 25 de báte. (Acest'a e numerulu ce-lu practicá cu predileptiune căte unu pasia de comitatu.) Omulu apelá, dar' judele i apuse că mai nainte are să-si priméca a este 25 de báte. I le numerara la partea opusa capului. Veni apoi respunsulu la apelata, prin care bátele i se redusera la 12. Deci i le croira bietulu si aceste 12. Apoi judele ilu intreba, daca mai vré să mai apelede si contra acestoru 12? „Ba nu,“ respunse tieranulu; „cáci eu apelat'a mea am capetatu acuma 37 de báte, in loculu celoru 25 din capulu locului. Daca voiu apelá de nou, si ceste 12 mi-se vor reduce éra si la diumetate, atunci voiu avé 43 de báte. Mai bine me lasu cu ceste 37 suferite. — Casulu firescu s'a intemplantu pre timpulu candu pedéps'a corporale nu érá stersa inca prin lege.

— (Unde va fi anulu acest'a mai buna recolta?) In Spania, respunde unu speculante de bucate in diariulu „N. Fr. Pr.“ pentru că — asiá socotesce densulu, Spaniei, ca unei tieri muntóse i trebu multa plóia pentru a produce bucate multe si bune, si avendu cătu mai multa plóia, intreca in cereale pre tóte cololalte tieri din Europa. Astfelu fiindu, Spania anlu acest'a áre d'a se asteptá la o manósa recolta, éra celelalte tieri — daca plóia va mai tiené inca vr'o septemana — la recolté fórtu slabe, séu chiar la — nimica, ca in nefericitulu anu 1863. Mai alesu Banatulu, dejá sé fia suferitu multa dauna si bietii economi, precum ni spunu scrisori private din jurulu Bisericii albe, sunt casi desperati. — Si totusi, guvernulu substernu diete unu proieptu de lege pentru urcarea dării — dei pamentu!

— (Espusetiunea din Viena) pana acuma s'a visitatu fórtu puciuu atátu din partea locuitoriloru din Viena, cătu si din a strainiloru. Pretiulu de intrare pentru diu'a antaiu fá 25 fl., pentru a dóu'a si a trei'a 5 fl, érá pentru a 4'a fú 2 fl. v. a. Se vede deci că nu tac'a de intrare ar împedecá cercetarea espusetiunei, ci adeverat'a causa jace in aceea trista impregiurare, că toti acēi-ce visita espusetiunea, se re-ntorcu neindestuliti —, nu dóra pentru că nu ar fi avutu ce vedé séu obiectele espuse nu li-ar fi indestulitu asceptarea, ci — pentru ca au platitu ta ce'sa indesiertu nefindu-le iertatu a visitá nici pavilonulu imperatului, neci celu artistiu, nici galeri'a rotunde, nici palatulu industriei — cáci acuma arangiédia tóte. Esto invederatu deci că espusetiunea s'a deschisu inainte de tempu, deorace inca multe erau, ba sunt si acuma inca nepregatite. Se spera in sa cá in scurtu tempu se vor gat'a tóte cu atátu mai vertosu, cu cătu s'a incinsu o emulatiune intre lucratorii francesi, anglii si nemti.

— (Eppulu din Zara, Stefanu Knezevics), dupacum se aude de prin cercurile bine informate, sé fia recomandat de succesore in scaunulu de curendu repausatulu metropolitu anticanicu alu Bucovinei, Eugeniu Hacmanu. —

— (Óspatii domnitori,) cari vor visita epusetiunea din Viena, se asigura că vor face o saritura si pana in capital'a Ungariei, pana in Buda-Pesta, unde cu acést'a ocaziune in mai multe rostimpuri se vor arangiá festivitáti. Capital'a ungariei se va buourá de visit'a acestoru óspeti atunci, candu imperatulu Germaniei vá visitá espunetiunea din Viena. —

(Sortiuri séu Lose de la loteri'a ce pentru completarea unicei bisericu romane din Deva are a fi trasa in lun'a lua Augustu a. c. cu 300 de cásciguri, intre cari nici uuulu nu e de pretiu mai micu de 5 fl. dar cele mai multe de la 20—100 ff. se afla depuse pentru vendiare cu cáte 50 cr. unulu — la Redactiunea Albinei; ceea-ce onorabilulu publicu, doritoriu d'a spriginí acestu scopu filantropicu, prin acest'a se aduce la conosciintia. —

(Advocatura romana) ar se deschida, dupa insciintiarea ce se face din Aradu, cu tóta positivitatea — dlui advocatu Josifu Botto in' Lippa pentru cercurile Lippa si Radna. Ac s'a localitatei se va public'a cătu curendu. —

Insciintiare — celoru ce intreba: dactorele conducetoriu alu Albinei, de ieri de nétia se afla returnatu in pace din calatória 14 dile la Aradu si Caransebesiu. —

Obiectele ce au mai incursu pentru loteria din DEVA!

Dn'a Maria Bontila, Deva: dóue vase cristalu, dóue tavitie lucrate din mar-
Dsiórele Justina si Constantia Brote, Sib-
unu covoru de mass, brodatu cu lana
fileu —

Dr'a Constantia Popoviciu Barcianu, Sib-
una mapa pentru diuarie, lucrata
ghiudi si bradu, ornata cu broderia.

Dn'a Luisa Fodoru, Deva: 2 outii de porcel-
Dn'a Agapia Trombitasiu de Bethlan, Sasce-
2 galbeni in natura.

Obiectele ce ar mai sosi pentru loteria, si espuse, publicate si jucate ca castig supplementarie.

Celu mai preciosu daru ce s'a facutu riei din Deva este: Imprimarea a 6000 le pre specele Eccellentiei Salle Parintelul tropolitu, b. de Siaguna, ceea-ce ni a adusu beneficiu de 140 fl. pretiulu ce ni se ceru alte tipografii pentru acést'a essecutare.

Trátesca Eccellentia Sa!

pres. com. loteriei
Constantia Dunca-Schian

Provocare.

Dlu Michaiu Cirlea, practicante advocatu in Alba-Julia, este provocatu a binevoiesca a-si documentá in celu mai sc-timpu asertiunea saale, publicata in nrulu alu Albinei a. c., si anume: cumca sum 5 fl. v. a. cari a benevoitu a-i colestá dlui Cirlea in folosulu balulu romanu din Buda-Pesta s'a fostu predatu comitetulu arangiatoriu prin redactiunea diurnalui „Familia“ nainte de a-se publicá raportulu comitei arangiatoriu a avutu cunosciintia despre 5 fl. v. a. nainte de rectificarea dlui M. Cirlea nu va fi in stare a face acest'a, at-este provocatu ca să-si retraga asertiunea matoris de óbraa comitetulu arangiatoriu, s'a alesu prin increderea intregi tinerimii mane din Buda-Pesta, si — să restabilésca verulu in celu mai scurtu tempu. —

Buda-Pesta, 5 maiu st. n. 1873.

Gavriila Mihályi junior
pres. com. arang.

Concursu.

Prin abdicarea fostulu invetiatoriu nindu vecanta statiunea invetiatorésca din man'a Topolovetiu-lu-mare si Topolovetiu-lu-cottulu Timisiului, inspectoratulu Cliseta, cu acest'a se publica concursu pana in 29 v. a. c., in care dia se va tiné si alegerea.

Emolumentele sunt in bani gat'a: 8 35 cr. v. a., 29 meti gráu, 29 meti cucuru 75 lb. lardu (clisa), 17 lb. lumine, 50 lb. 10 orgii de lemne, din care să se incaldé si scól'a, 2 jugere de pamentu aratoriu, jugeru de gradina si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acést'a statiune vetiatorésca — au a produce: testimoniulu parandialu si de calificatiune, si tóte acest'a despre servitiulu de pana acuma; afor acestea se potfesse ca pre langa limb'a mat- (romana), sé verbésca si limb'a ungariei germana. Recursele bene instruate si adn- cátra comitetulu parochialu — sunt a-se te pana la tempulu prefiptu la dnulu inspect- scolaru George Petroviciu, in Budintiu. — Topolovetiu, 14 aprile 1873.

Comitetulu parochialu
Cu scirea si invoieea mea:
Georgiu Petroviciu
inspect. scol.